

Woord vooraf

Het verschil maken

Rudi Demeuse

Vele jaren geleden, op een mooie warme zomerdag, wandelde Thomas Van Aquino langs het strand. Omdat de zee wegtrok, lagen er op het strand honderden zeesterren die in de felle zon aan het uitdrogen waren.

Terwijl Thomas zich zware filosofische bedenkingen maakte over het lot van die zeesterren, zag hij in de verte een jongen, het kon ook een meisje geweest zijn, dat heftig met de armen aan het zwaaien was. Toen hij dichterbij kwam, zag hij dat het meisje, het kon ook een jongen geweest zijn, telkens een zeester oppraapte en die dan in de zee gooide.

Thomas vroeg wat zij/hij dan wel deed. “Zie je niet dat ik het leven van die zeesterren aan het redden ben?” was het antwoord. Waarop Thomas opmerkte dat dit een onmogelijke opgave was, gezien de hoeveelheid zeesterren die daar op het strand lagen. “Dat weet ik”, was het antwoord. En terwijl zij/hij een zeester vastpakte en in de zee wierp, sprak hij/zij: “Maar voor deze ster maak ik toch al wel het verschil”.

Het verschil maken voor die 3500 jongeren die schoollopen in één van de negen scholen van onze partner in Kagwa, Kibangu, Totshi, Kingandu, Kimbongo.

Het verschil maken voor die 520 jonge moeders die dit jaar in de drie gezondheidscentra van onze partner kunnen bevallen.

Dat verschil maken een veertigtal vrijwilligers van Blik op Afrika en de financiële steun van meer dan 250 donateurs.

Dat verschil maken wij direct op het terrein, met een rechtstreekse draad naar onze partner die we persoonlijk kennen.

Solidariteit, klein geschreven maar met een hoofdletter, dat is waar BOA voor gaat.

Als je mee wilt helpen het verschil te maken, stuur mij gerust een mail, bel mij of contacteer ons via ons webpagina WWW.BLIKOPAFRIKA.BE

Alvast bedankt voor je steun, sympathie. En veel leesgenot. (RD)

rudi.demeuse@boa.ksleuven.be
GSM 0473 32 06 43

**„Solidariteit, klein geschreven
maar met een hoofdletter,
dat is waar BOA voor gaat.”**

Beeldeducatie: wanneer emotie helpt leren

Chris Vermuyten

Begin september 2016 trokken drie boa-medewerkers, Guido Boon, Raf Sondervorst en Dirk Bogaert, naar drie sites in de Bandundu-provincie: Kibangu, Kingandu en Totshi. Zij gingen ter plekke de hardware en software installeren die de uitvoering van het media project 'Beeldgeletterdheid' mogelijk maakte. In de bagage: een mobiel scherm, videoprojector, audiokit, luidsprekers (vaste en verplaatsbare), aansluitingen, software met films en didactisch materiaal.

Dit project 'Beeldgeletterdheid' van Boa kwam er mede dankzij de steun van de provincie Vlaams-Brabant en in samenwerking met het Afrika Film Festival. Het project past in een doelgerichte educatie, met blik op de toekomst.

Dirk Bogaert, musicoloog en antropoloog van opleiding, die zich als docent aan de Odisee-school (vroegere Ehsal) heel zijn carrière al verdiepte in de begeleiding van leerlingen/leerkrachten, leidde de hele onderneming, ons BOA-project, mee in goede banen.

Dirk Bogaert: "Met mijn Belgische studenten trok ik al in 2007 voor meerdere weken op stage naar Congo. Ik ken de plaatselijke situatie dus enigszins. Sinds die tijd probeer ik ter plekke in de lagere scholen het thematisch onderwijs met verschillende belangstellingscentra verder uit te bouwen.

Om de directies sterker te maken, besteedden wij ook aandacht aan vormingen in verband met schoolbeleid, de evaluatie van de leerlingen en de leerkrachten en de begeleiding van nieuwe leerkrachten. Allemaal pijnpunten in de Congolese situatie. Zowel in de lagere als de secundaire scholen is er nood aan een 'andere' manier van lesgeven waar de leerlingen actiever bij het lesproces betrokken worden en dus echt participeren aan de eigen leerprocessen.

CV - Kunnen we die nieuwe aanpak dan niet garanderen met ons traditioneel lesmateriaal? Boeken bijvoorbeeld.

"Neen, dat kunnen we niet, om de eenvoudige reden dat er weinig tot geen afbeeldingen zitten in de handboeken die zij gebruiken. Ze hebben hoogstens een tekeningetje van bijvoorbeeld een trein, of een huis en zelfs van een leeuw. Je moet er ook rekening mee houden dat ze geen TV hebben, de beelden waar wij dagelijks mee overspoeld worden, zijn bij hen volledig afwezig. Een mens heeft in zijn hoofd letterlijk 'voorbeelden' nodig, om de verbeelding te stimuleren. Dat eenvoudige tekeningetje van een trein zal niet aanzetten tot verder nadenken. Een film over een treinreis daarentegen is een hele stap verder."

CV - Maar is die filmeducatie en alle hard- en software errond dan niet duurder?

Dirk Bogaert: 'Helemaal niet, wel in tegendeel. Handboeken zijn veel duurder – nog afgezien van het feit dat ze niet deugen! – want daar moet je er een hele boel van hebben, terwijl in dit geval één

enkele installatie voldoende is. En de installatie die we geleverd hebben, is van zeer hoge kwaliteit, en gemakkelijk te onderhouden.”

CV - Het gaat dus niet om eenvoudig entertainment?

Dirk Bogaert: “Het is zuiver didactische materiaal, wat we aanvullen met films. Want je kan bijvoorbeeld wel een mooie foto van alle soorten walvissen tonen, maar als je de film Free Willy draait, blijft er veel langer en veel meer over walvissen hangen. Want daar komt emotie bij te pas, en dat zorgt voor een veel grotere impact.”

CV - Is die beeldeducatie van toepassing op alle terreinen?

Dirk Bogaert: “Ja, je kan er alle kanten mee uit. Voor wetenschappelijk onderwijs is het vanzelfsprekend: aardrijkskunde, biologie, geschiedenis, daar heeft men beeld bij nodig. Een tweede pakket van hun opleiding bestaat uit Education à la vie en Education Civique. Onder Education à la vie vallen de algemene

vakken, met informatie over bijvoorbeeld aidspreventie en seksuele voorlichting. Education Civique wil van iedereen een bewuste burger maken. Hierbij zijn we veel verschuldigd aan het Afrika Film Festival en Bevrijdingsfilms Leuven. Zij wezen ons de juiste films aan.

Link tussen gesproken en geschreven taal

In heel veel contexten kan film- en beeldmateriaal zeer nuttig zijn. Ook voor de taalopleidingen is het gebruik van film een bonus: eindelijk hoort men hoe de aangeleerde woorden correct worden uitgesproken. En zonder moeite krijgt iedereen een mond vol Engels mee.

We hebben meerdere films aangeboden die zowel Frans gesproken als Frans ondertiteld zijn. Hierdoor kunnen de leerlingen een link leggen tussen de gesproken en geschreven taal. Bijkomend voordeel is dan de pure ontspanning. En dat is niet te onderschatten, dat aspect kan je absoluut niet loskoppelen van de algemene opvoeding.”

CV - Weten onze partners ter plaatse hoe die toestellen op de juiste manier te gebruiken?

Dirk Bogaert: "We hebben hen geleerd met alles om te gaan, dat ging zeer vlot. Ook voor de ICT-vormingen hebben we de laatste jaren voor degelijk en uniform materiaal gezorgd. Daardoor zijn de onderdelen van die computers gemakkelijk te vervangen."

CV - Is alles niet eenvoudiger op te lossen met een internetaansluiting? Heeft men daar überhaupt toegang tot internet?

Dirk Bogaert: "Die toegang is er wel, maar slechts met mondjesmaat. De verbinding valt dikwijls weg, en er kan slechts aan een tergend traag tempo gedownload worden. Foto's doormailen is dikwijls onbegonnen werk, vooral wanneer ze in een te hoge resolutie zijn zodat ze niet doorstromen.

Vandaar dat de hele filminstallatie en het aanleveren van film- en beeldmateriaal op dvd's en harde schijven een beter idee is."

CV - Is er opvolging voorzien?

Dirk Bogaert: "Natuurlijk. Volgend jaar is er een inleefreis van leerlingen uit het Heilig Hart Instituut Heverlee naar Congo. Bedoeling is dezelfde films te bekijken en te bespreken, ook om nadien met elkaar in contact te blijven via een facebook pagina, die we nu al opgezet hebben. We moeten er dan wel op toezien dat foto's die daarop staan van een lage resolutie zijn zodat ze doorstromen. De beeldkwaliteit primeert hier niet, wel het contact! Dat contact tussen Noord en Zuid moet het hele leerproces bevorderen. We zijn er echt klaar voor en we rekenen erop dat het hele project in 2017 volledig functioneert."

Rechthoekig of rond?

Bij het bezoek van de verschillende sites in het binnenland van Congo valt elke bezoeker iets bijzonders op: op alle plaatsen waar meerdere huizen en hutten staan, is er ook een 'pailote' te vinden. In Congo is dat steeds een open ronde constructie met een rieten dak.

Wanneer mensen in het dorp iets te bespreken hebben, nemen ze daar plaats. De aanwezigen zitten in een cirkel.

Een klaslokaal is rechthoekig, met vooraan een bord. Dit zegt veel over onze Europese concepten over lesgeven en kennisoverdracht. Deze sluiten niet aan bij de Congolese tradities.

Vandaar dat wij bij het beeldeducatieproject proberen om opnieuw die ronde vorm erin te krijgen: in de nieuwe multimedialokalen hebben we stoelen en banken tegen de zijmuren geplaatst en aan de voor- en achterkant van de klas bevinden zich het bord en er tegenover het projectiescherm.

Er is veel open ruimte in het lokaal, de leerlingen kunnen nu eens naar het bord kijken, dan weer naar de films en afbeeldingen op het scherm. Ze kunnen de stoelen in een kring zetten en de behandelde thema's bespreken, ... Dat spreekt meer aan en sluit aan bij hun gewoontes. En is dus meer efficiënt.

CV - Zijn er nog meer toekomstplannen?

Dirk Bogaert: "Wel zeker. We hebben al de vervolgstappen uitgewerkt. Bedoeling is dat onze partners na verloop van tijd ook Canal + en TV5 Monde kunnen ontvangen. Wij zorgen voor de installatie, zij zorgen voor het abonnement. Meer beamers zou ook een extra bonus zijn, maar dan hebben we wel een probleem met de elektriciteit. We werken nu met zonne-energie, en daar kunnen we slechts één beamer op aansluiten.

„We willen die beeldgeletterdheid inzetten om hen initiatieven te doen nemen om zichzelf beter te verkopen.”

We zullen er in de toekomst wel voor zorgen dat er vlot kan overgeschakeld worden van zonne-energie naar een klassieke generator.

Voetbalwedstrijd

Die beamers zorgen trouwens voor verder entertainment in het dorp: de mensen gaan er mee van hot naar her, voor bijvoorbeeld een voetbalwedstrijd. Daar vragen ze dan entreegeld voor, en zo spekt menig dorpeling de kassa. "

CV - U gaat dus nog terug?

Dirk Bogaert: "Natuurlijk! We proberen oud en jong daar te leren communiceren met beelden, en leren ze ook gebruik maken van filmpjes over zichzelf, hun leefgemeenschap of omgeving. Daar kunnen ze dan mee naar facebook trekken.

We willen die beeldgeletterdheid inzetten om hen initiatieven te doen nemen om zichzelf beter te verkopen.

Bedoeling is dat ze er sterker uitkomen. Daar hebben we zo'n vijf jaar voor uitgetrokken. Zo zullen onze vrienden in Congo de media kritisch leren begrijpen, en zelf media-wijs worden.'

CV

Tijdslijn - Realisaties en plannen sinds juni 2016

Werkgroep Gezondheidszorg:

Project GZZ16/004: Opstarten van een nieuw gezondheidscentrum in Foubot (Kameroen).

Op basis van het rapport van Erwin Van Kerschaver (zie Nsangu nr. 17) werd verder gewerkt aan de opvolging van de steunaanvraag voor dit nieuwe gezondheidscentrum. Zo werd met het regionaal gezondheidsbestuur en het lokale ziekenhuis een samenwerkingsprotocol ondertekend. Het bisdom bevestigde het project te steunen. De bouwplannen werden aangepast en met een aannemer is een sleutel-op-de-deur contract ondertekend. Nadat de Congregatie groen licht gaf aan het regionaal bestuur voor de uitvoering van het project kan de bouw eerstdaags aangevat worden. Voor de verdere inhoudelijke invulling van het centrum wordt begin volgend jaar een zending gepland.

Project GZZ16/002: Aanvoer bronwater voor hospitaal en scholen in Kibangu.

Hoe Jan en Jules samen met een groep lokale medewerkers van 8 tot 31 augustus dit gigantisch project hebben gerealiseerd, kan u verder lezen in dit nummer. Opdat het water effectief uit de kraantjes zal stromen is het nog wachten op de plaatsing van een print in de controle eenheid. Iedereen wacht hoopvol af.

Werkgroep Onderwijs:

Project OND16/001: Ondersteuning audiovisuele vaardigheden.

De leerlingen van drie scholen in Kikwit, Kingandu en Totshi kregen in de periode van 29 augustus tot 22 september, dank zij de installatie van multimedia klassen, de kans om hun audiovisuele vaardigheden te ontdekken en te oefenen. Dirk en Guido hebben in die tijdsspanne de klus geklaard.

Zr. Guillaumine en Rudi Demeuse

We wensen de leerkrachten heel veel succes met dit nieuwe medium. Lees meer hierover verder in dit nummer.

Project OND16/002: Versterken van de pedagogische draagkracht van de internaten in Congo.

Samen met Dirk en Guido vertrok ook Raf op 29 augustus om in het kader van boven genoemd project, samen met de opvoeders het in 2014 opgestarte project te evalueren.

Project OND17/005: Filmeducatie.

Het multimedia project gelanceerd in september wordt verder gezet.

Project OND17/006: Ondersteuning van de middelbare school "La Patience" in Kagwa/ Kikwit.

Sinds twee jaar is begonnen met het opstarten van een middelbare school in Kagwa, een zeer arm stadsdeel van Kikwit. Voor het ogenblik worden hiervoor leslokalen van de lagere school gebruikt. Dit heeft tot gevolg dat de bezetting van de leslokalen van de lagere school onhoudbaar hoog is.

Onze partner werkt nu aan een plan om een volwaardige middelbare school uit te bouwen. Die plannen zijn klaar. Wij overleggen momenteel met hen hoe die school het best op te zetten voor maximale impact op de jongeren in dit stadsdeel. Het middel daartoe is de bouw van leslokalen aangepast aan de noden.

Financiële steun van BOA is hiervoor voorzien.

De voorbije maanden hebben wij onze partner geholpen om steun voor dit project te krijgen van een Nederlandse stichting.

Werkgroep autosuffisance:

Project ASF16/001: Veeteelt op de plateau de Bateke.

De voorbereidende studie voor het oppompen van water naar de plateau heeft uitgewezen dat een installatie op zonne-energie niet haalbaar is. Een alternatieve installatie wordt bestudeerd.

Danièle Dirx nam op 17 november deel aan de conferentie van Educaid, een koepelorganisatie

van Belgische instanties en verenigingen die actief zijn in ontwikkelingssamenwerking – sector onderwijs. Marc Beddegendoets, Danièle Dirx, Bernard Spitz en Eric Depreeuw namen deel aan de contactavond van het Leuvens Netwerk Noord-Zuid (1 december).

GC-RD

Twee weken Congo!

Een droom voor leerlingen en leerkrachten van Heilig Hart Heverlee

Dirk Bogaert

Van 6 tot 18 maart 2017 trekken zeven leerlingen en twee leerkrachten van het Heilig Hartinstituut Heverlee op inleefreis naar Congo.

Na een bezoek aan enkele bezienswaardigheden in Kinshasa gaan ze naar Kikwit, een stad 580 km verder naar het oosten. Daar verblijven ze in de school van Kibangu.

Ze zullen er een 10-tal dagen lief en leed delen met de internen van deze school: overdag samen naar de klas of op uitstap? s'avonds spelletjes spelen? naar films kijken en foto's laten zien?

geheimen uitwisselen of samen eten maken? ... kortom, alles doen wat mensen dichterbij brengt.

Inleefreis

De inleefreis is een initiatief van de Heilig Hart school zelf, BOA zorgt voor logistieke ondersteuning waar nodig. Een reis naar Congo kunnen maken is geen evidentie en voor deze leerlingen betekent het een absolute buitenkans om een andere wereld te ontdekken. Het verblijf in Kikwit en de Kwilu-provincie zal een onuitwisbare indruk nalaten. Dat is nu al zeker.

DB

Jan en Mia Stevens

Van Limburg naar Afrika, een verhaal vol menselijke warmte

Danièle Dirkx

Jan en Mia verwelkomen me in hun gezellig en kleurrijk huis, behangen met familiefoto's, heel persoonlijk door de zelfgemaakte en de Afrikaanse kunstvoorwerpen. Vrienden van overal ter wereld zijn welkom in hun huis.

Jan, van vorming tropisch landbouwkundig ingenieur, heeft in de jaren vijftig op de koffieplantages in Burundi en Rwanda gewerkt. Hij leerde er de knepen van het vak, bestudeerde er de erosieproblemen, de fauna en de flora, en begreep zo nog beter de situatie van de inwoners van die twee protectoraten (vroeger Duitse kolonies), hun verschil in etniciteit (Hutu's en Tutsi's), hun verscheidenheid.

In 1958 trouwden Mia en Jan voor de wet in het gemeentehuis van Bree, ze konden echter pas later hun eeuwige gelofte van liefde voor elkaar uitwisselen bij de Witte Paters van de Foyer de la Charité in Burundi.

Toen ze hun gouden bruiloft vierden in 2008, reisden ze naar Bujumbura af om de heuglijke gebeurtenis gepast te herdenken.

Toen Blik op Afrika zo'n 12 jaar geleden contact zocht met Jan, gebeurde dat via George Tibau zaliger. Fernand Rochette, toenmalig directeur van Odisee in Brussel, en toen nog grote baas van BOA, zocht competente vrijwilligers om in Congo zonnepanelen te installeren voor de missies van de zusters Annuntiaten.

Houtkap

In de jaren vijftig had Jan op koffieplantages in Rwanda en Burundi gewerkt. Hij werd er niet alleen geconfronteerd met schommelende

prijzen op de koffiemarkt, maar ook met erosie van de bovenste grondlaag en de dreiging van verwoestijning, het grote probleem in het Oosten van Afrika.

Ook al is er in de streek rond Kikwit geen nood aan water, toch beschouwen Jan en Mia het veelvuldig gebruik van houtkappen om te koken als een gevaar voor de in het algemeen vruchtbare Congolese grond.

Wind, zon en water

Wind, zon en water zijn drie sterke bondgenoten van erosie die de situatie snel zouden kunnen doen keren, en die drie elementen zijn aanwezig in Kikwit! Bovendien had Jan in Burundi en in Rwanda het belang van het palaveren ontdekt: hij leerde overleggen, met zijn vrouw, met zijn dochters, en ook later met de mensen van BOA. Trouwens, orale communicatie is essentieel voor Afrikanen, en wie op missie gaat, dient dat te weten.

Tijdens zijn eerste ontmoetingen met de mensen van BOA in Heverlee, wees Jan op het belang van het beschermen van het materiaal ter plaatse. "Wie niks heeft, neemt mee wat hij of zij kan

gebruiken. Dat is geen diefstal, dat is overleven”, zegt Jan. Daarom moest er worden uitgekeken naar beveiligde systemen.

Toen Jan aanvaardde om samen met Hugo op zending te vertrekken, wist hij echter niet wat hem allemaal te wachten stond... zoals die kabel die uit de grond getrokken werd en uiteengerafeld tot stroppen om klein wild te stropen, een stekelvarken bv., of dat wiskundeboek van Théo Gos in het Frans vertaald dat daar lag te slingeren in een klas, enig in zijn soort, of die tweedehandshands-computers die enkele jaren later van eigenaar verhandeld waren en die teruggevonden zijn dank zij bepaalde e-mailadressen.

„Wind, zon en water zijn drie sterke bondgenoten van erosie en die drie elementen zijn aanwezig in Kikwit!”

Tijdens een eerste missie in januari 2006, installeren Jan en Hugo computers in Kibangu, en een bureaucontainer met zonnepanelen en batterijen voor het opslaan van stroom. Die installatie werkt nog altijd uitstekend.

En zo worden ook de volgende missies een succes: september 2007, april 2009, mei 2010, 2011, paraboolantenne in Kimbongo, lampen voor het internaat en een bliksemafleider in Totshi, ook al gebeurt het dat er in een lokaal plots een kip die in een olievat aan het broeden is, opschrikt van het lawaai dat die noeste werkers maken.

Stromend water

In 2014 beginnen dan de eerste vergaderingen rond wateraanbreng. Al in 2007 had Jan een bron opgemerkt in de omgeving van Kibangu. Er waren toen nog maar drie zusters voor de zieken en een lagere school. Iemand had een pomp op waterkracht geïnstalleerd op die bron en die produceerde elektriciteit.

Spijtig genoeg werd de installatie echter vernietigd door stortregens.

Water genoeg dus voor de zusters om groenten te telen in hun tuin, aardnoten te zaaien en ertussen maniok te stekken, zodat stikstof, de driemaandelijke opbrengst van vlinderbloemige aardnoten, zorgt voor bemesting van de maniok. Ze houden ook konijnen, kippen en zelfs twee varkens.

Augustus 2016, Jan en Jules Vanderschot nemen

het vliegtuig naar Kibangu. Het wordt hard werken ter plaatse. Een diepe sleuf moet uitgegraven worden, 1.20 meter diep in de steenharde grond.

Op het einde van de werken, merken Jan en Jules dat er een stuk buis ontbreekt. Ze besluiten alles aan te sluiten op de bron en vliegen naar huis om met het ontbrekende stuk zo snel mogelijk terug te komen.

Mia die graag mee op missie zou gaan – ze heeft vaak alleen gezeten terwijl Jan in Afrika zat – vergezelt haar echtgenoot terug naar Kibangu in september 2016.

Maar terug in Kibangu, constateert Jan dat iemand geprobeerd heeft de verbinding met de bron te maken en dat er aan elektrische pomp geknoeid is. Dus haalt Jan de elektronische sturing van de installatie en neemt ze mee naar huis.

Eenmaal in België brengt hij de pomp binnen bij de fabrikant en hoopt dat er zo snel mogelijk een oplossing zal gevonden worden.

Dat is liefde

Mia vindt het welletjes, zij is 82, haar man 80 en ze zijn moe van het vele reizen. Ze stelt voor dat een technische missie best niet meer tijdens het regenseizoen of tijdens de drukke periodes van het schooljaar zou gebeuren, maar eerder in de vakantie als de zusters meer tijd hebben en het vooral niet zo warm is.

Ze heeft haar man zien lijden onder de hitte en neemt hem in bescherming. Dat is liefde!

Bravo voor deze ongelooflijk enthousiaste Congovaarders die al heel wat geholpen en verholpen hebben. Dank je wel, Jan en Mia.

DD

Anecdotes van Jan en Mia

Hoe progressief de zusters in Totshi zijn: ze vangen kevertjes, aangetrokken door het licht, trekken pootjes uit en roosteren ze op het vuur, lekker veel proteïnes!

Creatief en oplossend denken: een kabel die in de grond steekt, kan je uitrafelen en gebruiken als strop om klein wild te vangen!

Dirk Hoornaert, technisch directeur van onze Heilig-Hartschool in Halle ging ook mee op missie met Jan. Het was een prettige samenwerking waarvoor onze dank.

Jan vindt één ding spijtig: hij heeft met onze partners ter plekke nooit grondig gedachten kunnen uitwisselen over de projecten opgezet door BOA

Over de transportsector:

Vroeger reden er drie vrachtwagens afwisselend van de aardappelvelden in Rwanda over Bukavu naar Kasai, en leverden daar in twee dagen tijd.

De wegen werden toen goed onderhouden. De wegeninfrastructuur is dus dringend aan vernieuwing toe.

Een nieuwe werf: Foumbot in Kameroen

Erwin Van Kerschaver

Samen met de bevolking van Foumbot-Kameroen zijn we heel gelukkig dat de realisatie van een nieuw medisch en sociaal project zopas werd goedgekeurd.

Na een lange voorbereiding en een uitgebreide bevraging van de lokale bevolking, de beleidsmensen en de religieuze en medische verantwoordelijken werd het duidelijk dat er in de regio grote nood is aan een kwaliteitsvol gezondheidscentrum met materniteit.

Het is essentieel dat bijzondere nadruk gelegd wordt op preventie en educatie, ook ter plaatse in de omliggende dorpen. Tevens is de vraag groot naar een centrum fysiotherapie voor de talrijke gehandicapte kinderen en de volwassenen, naar aanleiding o.a. van een (moto)ongeval. Voor het slachtoffer is er nu geen behandeling mogelijk. Met dit initiatief willen de zusters Annuntiaten deze functies uitbouwen in complementariteit in samenwerking met de bestaande gezondheidsvoorzieningen.

De kostprijs voor de constructie van het centrum wordt bijna volledig gedragen door giften, waarvoor een hartelijk dankwoord in naam van de mensen uit Foumbot.

Nu de beslissing is genomen kan de bouw van de infrastructuur starten en intens worden verder gewerkt aan de inhoudelijke, logistieke en organisatorische uitbouw ervan.

We houden jullie ongetwijfeld op de hoogte. Werkgroep gezondheid BOA.

EVK

Congo: senioren brengen stromend water voor meer dan 2000 mensen

Jan Stevens en Jules Vanderschot (foto's)

Na 2 jaar voorbereiding is alles klaar voor een nieuwe zending. Al het bestelde materiaal is eindelijk ter plaatse en wacht nu op installatie.

Maandag 8 augustus vertrekken 2 senioren in de vroege morgen naar Zaventem voor een reis naar Congo, Jules Vanderschot en ik, Jan Stevens.

Voor Jules Vanderschot is dit een eerste kennismaking met Afrika ten zuiden van de Sahara.

We reizen via Istanbul en Kinshasa naar Kikwit, 550 km ten oosten van de hoofdstad. Het is mijn 7de reis naar Congo. Het project wordt gefinancierd door de vzw. Blik op Afrika voor de zusters Annuntiaten van Heverlee. Zo helpen ze hun Afrikaanse medezusters in hun vroeger missiegebied.

Bedoeling

Opdracht is de aanleg van een hoofdleiding (600 m) en pomp vanaf de bron in de vallei van het riviertje Luano tot aan de

watertoren. Het hoogteverschil tussen bron en watertoren is wel 96 m. Er is dus een krachtige pomp nodig om het water zo hoog op te stuwen.

Nu is er alleen "lopend" water t.t.z. vrouwen en kinderen dragen een plastieken kruik van 25, 10 of 5 liter op hun hoofd naar boven.

De kinderen beginnen er al zeer jong aan (4 – 5 j) en doen dat spelenderwijs. Vroeger was er al eens een pomp met dieselmotor maar die verbruikte teveel omdat de pijp te klein was. Daarom de vraag naar een zuinige oplossing. Die vonden we bij Lorentz pompen in Duitsland. Een pomp aangedreven door zonne-energie en een aangepaste PE buis van 63 mm doormeter is ons antwoord.

De zonnepanelen moeten wel op een veilige plaats kunnen geïnstalleerd worden. Het dichtstbijzijnde gebouw is de middelbare school op ruim 400 m. Ook de elektrische kabels moeten voldoende diep (120cm) ingegraven worden anders

kunnen ze verdwijnen. Beneden in de vallei is er een pomphuis voorzien voor de elektrische sturing van de pomp die in de grote vergaarbak geïnstalleerd wordt. (foto 470)

Kibangu

We worden goed ontvangen in het klooster van de Congolese zusters Annuntiaten in Kibangu, een uithoek van Kikwit op 7 km van het centrum. Daar is er naast het klooster nog een hospitaal met materniteit, een lagere school met 600 leerlingen en een secundaire school met 550 leerlingen, met een honderdtal internen. Die komen van heel de verre omtrek en zelfs van Kinshasa omdat de scholen van de Annuntiaten een

goede faam hebben.

Al dat volk heeft natuurlijk water nodig en dat is nu vooral regenwater. Er zijn 7 grote vergaarbakken gebouwd op verschillende plaatsen. Het drinkwater komt echter van de bron op een goed kwartier lopen van het klooster. Berg op duurt het wat langer want de helling is er erg steil. Guido Boon noemde het pad “adembenemend”.

De werf

Om de sleuf te graven begonnen we met 8 lokale arbeiders die blij waren met de kans iets bij te verdienen. Dat getal bleek onvoldoende om tijdig klaar te geraken. Het is er al tamelijk warm (28 - 30°C) vanaf de vroege morgen en ook de

Congolezen krijgen er dorst van. De grond is er ook vaster dan we konden vermoeden want op 80 cm diepte is die al goed samengedrukt en na vier maanden droogte is er geen vocht meer te bespeuren. Bovendien hebben sommigen van onze arbeiders niet veel ontbijt genomen. Ze hebben dan ook al een uurtje moeten stappen om op de werf te geraken.

Na 8 werkdagen hadden we de sleuf van 475 m – 120 cm diep tussen de school en de bron toch klaar. Blevan er nog 280 m tot aan de watertoren maar nu slechts 80 cm diep, alleen voor de buis van de waterleiding.

Zonnepanelen

Ondertussen waren Zr Patience, Ir. Ydris en enkele van hun cursisten in opleiding, bezig met het plaatsen van de zonnepanelen op het dak van de school. Gelukkig was Jules erbij om met zijn praktische aanleg de zaak te sturen en te verbeteren waar nodig. De 18 panelen (270 Wp) moesten in 2 groepen van negen in serie geschakeld worden om meer dan 300 V DC –gelijkstroom (onbelast) te leveren aan de Pomp-controller. Intussen had Jules zich ook zeer nuttig gemaakt met het plaatsen van een PE waterzak in de watertoren, een warme karwei in een kleine ruimte.(foto454 Het verbinden van de dikke kabels (2 x 475 m in stukken van ongeveer 130 m verliep vrij vlot en het isoleren van de verbindingen eveneens.

Beneden in het pomphuis hadden we nog 308 V-DC onbelast.

Op zondagnamiddag installeerden we op een grote werktafel de Omicron lasmachine om de PE buizen aan mekaar te lassen. Na enkele proefflassen zagen we dat het lukte. De eerste 2 lange stukken werden dan ook gelast. We waren klaar om maandagmorgen verder te lassen en de buizen in de sleuf te plaatsen. Onze arbeiders moesten er altijd meer aan sleuren want telkens kwam er 80 of 100 m bij en zo bereikten we dinsdagmiddag al het pomphuis.

Nu nog de pomp plaatsen en aansluiten in de grote vergaarbak aan de bron. Er resten ons nog de verbindingen in het pomphuis voor de terugslagklep en de

drukregelaar. Om voldoende zonlicht te hebben op een zonnenschakelaar moesten er nog 4 palmbomen gekapt worden. Dat levert allerlei goed materiaal om te bouwen of om te stoken want er is daar weinig hout. De opruiming leverde geen probleem want er waren gegadigden.

Maandagmorgen hadden we een eerste onweer om 7 u en een uur sappige regen. Dat was de eerste aankondiging van het einde van het droge seizoen. Na 4 maanden droogte slaakte iedereen een zucht van opluchting maar onze arbeiders kwamen bijna allemaal een uur te laat op het werk.

Veldwerk

Ook de zusters waren opgelucht en ze begonnen na hun gewone dagtaak naar het nabije veld te trekken om de grond klaar te maken voor het zaaien.

Zelfs de zuster dokter Nadine ging na het hospitaal heel solidair met de hak naar het veld. Zij vindt dat zeer ontspannend. Alle zusters werken ofwel in het hospitaal ofwel in een van de scholen en het veldwerk geeft hun dan een belangrijke bron van voedsel. Zij zaaien en planten verschillende teelten samen. Na de tweede regen beginnen ze effectief te zaaien (aardnoot of arachide) en planten tegelijkertijd maniokstekken. De aardnoten zijn na drie maanden te oogsten maar voor de maniok is dat pas na een jaar. De aardnoot is een vlinderbloemige en zet de stikstof uit de lucht in de grond vast zodat de maniok daar achteraf beter mee kan groeien. Na 14 dagen verandert het veld van uitzicht en wordt alles mooi groen. Dan komt natuurlijk ook het onkruid naar boven en moet er gewied worden.

Dan mogen de kinderen van de school ook helpen want ze zijn dat gewoon of ze moeten leren dat er zonder werken geen voedsel uit de grond kan komen. De internen voorzien zelf in hun eten door buiten te koken op een houtskoolvuurtje en doen dagelijks hun was. Dat doen de zusters ook.

Na meer dan drie weken goed werken mogen we fier zijn op de geleverde inspanning. We vatten opgelucht de terugreis aan. Thuis zien ze ons wel graag behouden weerkeren.

JS & JV

Nsangu ya bwala gaat mee met zijn tijd: een papieren en een digitale versie, beide in een nieuw aangepast kleedje

Door zoveel als mogelijk over te schakelen op digitale versie besparen we en kunnen we bijgevolg nog meer investeren in onze kerntaak. Een bijkomend voordeel is dat u de nieuwsbrief gemakkelijk kunt delen met vrienden en familie.

Eenvoudig te regelen: Indien u akkoord gaat om Nsangu ya Bwala (en eventuele andere berichten) elektronisch en enkel elektronisch te ontvangen, stuur dan een e-mailtje naar HMETDENANCXT@GMAIL.COM

COLOFON

Aan dit nummer werkten mee: Dirk Bogaert, Guido Boon, zr. Guillaume Clerx, Rudi Demeuse, Eric Depreeuw, Danièle Dirx, Jos Noelmans, Jan en Mia Stevens, Jules Vanderschot, Leo Van Dorsselaer, Erwin Van Kerschaver, Chris Vermuyten en de ganse verzendingsploeg

Vormgeving: Guido Boon & Leo Van Dorsselaer

Foto's: Dirk Bogaert, Guido Boon, Danièle Dirx, Jules Vanderschot

Vertaling Franse versie: Danièle Dirx

Redactie: Chris Vermuyten, Eric Depreeuw

Reacties op deze nieuwsbrief zijn meer dan welkom bij eric.depreeuw@boa.ksleuven.be

Nsangu ya bwala verschijnt tweemaal per jaar

Verantwoordelijke uitgever:
Rudi Demeuse - Cardenberch 6
3000 Leuven

EEN BIJDRAGE STORTEN?

Na het lezen van deze Nsangu bent u zeker overtuigd van ONZE bijdrage aan de ontwikkeling van scholen, gezondheidscentra enz. Nu nog snel UW bijdrage overmaken...

ZEKER DOEN WANT WE KUNNEN ZE BEST GEBRUIKEN!

IBAN BE28 4314 7320 0120 BIC KREDBEBB

Van Solidariteitsfonds Blik op Afrika

HEVERLEE - FISCAAL AFTREKBAAR VANAF € 40

Mocht u overwegen om de werking van Solidariteitsfonds Blik op Afrika als begunstigde op te nemen in uw nalatenschap appreciëren we dat uiteraard ten zeerste. Nuttige informatie daarover vindt u op de web-stek: WWW.MIJNTESTAMENT.BE/NL

Benefietconcert

De wondere wereld van de fantasie

Ten voordele van:

Blik op Afrika en de Lagere school van Woudlucht

VRIJDAG 20 JANUARI 2017 om 20.00 uur
Kapel Heilig Hartinstituut

